

INTERVIEW

SANDS & RADNA

Interview Sands & Radna

Naam bestand: interview sands radna in dutch.wav
Datum: 8 oktober 2019
Duur: 00:43:19
Sprekers: Sands-Murray Wassink, Radna Rumping
Locatie: Eerste (kleine) studio in Rijksakademie van beeldende kunsten, Amsterdam
Datum transcriptie: 2 december 2020
Getranscribeerd door: Martha Jager

00:00:02 Sands Murray Wassink: Dus Tracey [Emin]... Elke [Krystufek] zou nooit zoiets zeggen. Elke was veel genuanceerder en ze las iets teveel Slavoj Žižek en al die grote denkers. Star intellectuals... dat was niet echt mijn interesse, maar zij was wel geïnteresseerd in allerlei zogenaamde grote denkers. En ik wantrouw die *super famous intellectuals* op één of andere manier. Want ik denk dat je slim kan zijn zonder een academische achtergrond te hebben. Ik wilde nooit een academische achtergrond, want ik dacht ik: als je leeft, weet je dingen over het leven, dat is filosofie voor mij en als je schrijft ben je een schrijver. Je hoeft helemaal niet een degree te hebben, of een PhD, of wat dan ook, en dat wilde ik nooit. Daar was ik heel zeker van vanaf mijn zestiende of zo. Ik was heel goed, ik haalde hoge cijfers. En dat weet jij misschien ook niet, maar toen ik naar Pratt Institute ging in Brooklyn, de kunstacademie zeg maar, had ik een volle beurs. Ik had 100.000 euro of zo, voor vier jaar. Ik had zoveel geld, ik had geld over om kleding te kopen en zo en mijn studiegeld werd betaald, m'n kamer waar ik verbleef, eten, alles gewoon. En na twee jaar heb ik het opgegeven, ging ik weg, want ik haatte het. Het was een vreselijke kunstacademie, het enige wat ik leuk vond was dat ik Carolee Schneemann heb leren kennen. En dat was het waard die twee jaar, dus ik heb geen diploma. Mijn ouders zijn cultureel. Mijn vader is kunstenaar, zou ik zeggen, en ook dichter maar het was nooit belangrijk voor hem om professioneel aanwezig te zijn, hij doet dingen voor zichzelf en voor onze familie. Dus, dat was mijn voorbeeld. En mijn overgrootmoeder was ook schilder en zij schilderde ook voor haarzelf, zij heeft in haar hele leven nooit een tentoonstelling gehad. En zij werd 95 of zo. En ze is op haar vijf en veertigste begonnen met schilderen omdat... nou misschien niet omdat... omdat haar man is vreemdgegaan en de relatie is stuk gegaan. En toen ontdekte ze dat ze talent had, want ze maakte abstract expressionistische schilderijen. Maar ik vond haar werk best wel goed eigenlijk, maar ze wilde nooit carrière maken of zoiets. Dus mijn voorbeelden zijn altijd mensen geweest die het voor zichzelf deden en niet voor geld of professionaliteit of roem, of dat soort dingen. Dus daarom ben ik een beetje opstandig tegen mensen die het heel duidelijk maken dat ze een PhD hebben, dat vind ik allemaal onbelangrijk, dat zegt helemaal niks.

00:03:43 Radna Rumping: Zal ik mijn vier vragen stellen?

00:03:46 SMW: Yeah, yeah.

00:03:48 RR: Nou, de vragen zijn eigenlijk... omdat ik dacht volgens mij is het wel fijn als we iets meer weten over hoe jij met archieven omgaat en wat belangrijk is voor jou.

00:03:50 SMW: Yeah...

00:03:57 RR: We hadden het al een beetje over Acceptance Art en geen onderscheid maken en zo. Maar misschien is een andere vraag waar je echt behoefte aan hebt? Dus waar je wilt zijn over een jaar? Wat wil je zelf eruit halen, zeg maar?

00:04:16 SMW: Ik wil vooral slimmer omgaan met de ruimte die ik heb. Ik denk dat dingen veel meer georganiseerd moeten worden en gecategoriseerd op één of andere manier. Ik wil nooit efficiënt zijn, dat vind ik onbelangrijk, maar ik wil wel effectief zijn. Die twee woorden gaan een beetje samen. Effectiviteit en...wat zei ik? *Efficient and effective* – ik wil niet efficiënt zijn, maar wel *effective*, dus ik wil vooral slimmer omgaan met ruimte. En Robin zegt dat ik ook een soort verandering moet ondergaan in de manier waarop ik denk en de manier waarop ik met dingen omga, met papieren, schilderijen of wat dan ook. Want hij beweert dat ik het gewoon zomaar ergens neergooi in mijn kamer. En hij zegt dat moet veranderen, want anders ben je na een paar jaar in dezelfde positie weer. Dus ik wil vooral ruimte creëren. Dat is heel belangrijk.

00:05:36 RR: Dat heeft misschien ook te maken met het moment na het maken van iets hé? Dat moment erna?

00:05:42 SMW: Ja, die verandering bedoel je?

00:05:46 RR: Want normaal maak je iets. En hoe, en dan? Kijk je er dan nog lang naar? Of gaat het door een soort fase voordat het ergens belandt zeg maar? Ik heb geen idee.

00:05:50 SMW: Nee, meestal als ik klaar met iets ben dan berg ik het op, op mijn manier. Zoals die schilderijen op papier die best wel groot zijn, op rollen papier,

stukken van rollen papier: die zijn gewoon opgerold in vuilniszakken. Ik heb er waarschijnlijk 100 van, die zijn hier nog niet, maar daar moet ik ook allemaal doorheen. Nee, ik kijk er niet lang naar. Als ik klaar ben met iets is het bijna alsof de energie uit mijn lichaam is en dan is het klaar en dan wil ik het gewoon ergens neerleggen of...Ik probeer dingen bij elkaar te houden, maar het is heel lastig. Ook omdat ik niet zoveel ruimte heb, 25 vierkante meter. Ja, het is heel klein.

00:06:50 RR: En is het dan wel eens zo dat er iemand bij jou langskomt en dat je dan eigenlijk wel de behoefte hebt om iets te laten zien maar dat, doordat je niet weet waar iets ligt, je het niet kan laten zien?

00:07:03 SMW: Dat is bijna nooit gebeurd. Ik weet bijna altijd waar dingen liggen. Maar nu ben ik op zoek naar de eerste werken die ik maakte toen Carolee mijn leraar was bij Pratt Institute, dat zijn dia's want de originele werken zijn in Kansas denk ik, bij mijn ouders. Maar het zijn 20 dia's en die kan ik niet vinden. En vanmorgen, grappig genoeg, was ik de lichtbak aan het zoeken daar in de andere kamer, voor de dia's. En ik vond het en daaronder vond ik de originele pagina's van *Profeminist White Flowers*. En dat had ik niet geweten, dat ze daar waren. En dat zijn werken van mij – iedere twee pagina's is één dag, anderhalve pagina is één dag met één foto. Dus je hebt tekst voor anderhalve pagina en dan één foto, en dat is een soort diptych van werken zeg maar. Dus er zijn waarschijnlijk 50 of meer van die diptychs, tweeluiken. Noem je het een tweeluik? Een drieluik is drie...

00:08:29 RR: Nu ga ik zelf twijfelen.

00:08:31 SMW: *Diptych* is ook een Nederlands woord toch?

00:08:34 RR: Ja, volgens mij kan je ook diptiek zeggen.

00:08:40 SMW: Of tweeluik...Drieluik heb je wel maar ik weet niet of het ook voor twee werkt. Maar in ieder geval: dus ik vind wel dingen. Maar het is wel waar, als iemand mij had gevraagd "waar zijn de originele pagina's voor *Profeminist White Flowers*?" Ik wist niet dat ze daar zaten.

00:08:59 RR: Ja.

00:08:59 SMW: Of dat ze daar lagen. Maar meestal als mensen iets willen zien, dan weet ik het wel te vinden. Maar het werd steeds moeilijker, ook omdat ik er bijna niet bij kon, bij bepaalde dingen. Het is niet meer. Het is niet haalbaar meer om dingen te vinden. Het werd veel te ingewikkeld. Er zijn er allerlei kleine papieren en, zoals die tassen waar ik jou over verteld heb, zoals dit: tassen in tassen. En hier is een tas in een tas, en dit waren eigenlijk twee tassen in een tas met allerlei kleine dingen. Oh, en hier is nog een tas. Ja, nou ja, er zijn heel veel tassen.

00:09:56 RR: Dus eigenlijk zeg je: je wilt effectiever, niet efficiënter, met de ruimte omgaan en je werk. En je wilt misschien een andere relatie – wat Robin vertelde – dat wanneer je iets maakt je het niet ergens op een stapel gooit maar...

00:10:12 SMW: Het moet opgeborgen...

00:10:14 RR: Dus misschien zit daar dan ook nog een moment in, van maken naar iets kijken en denken waar past dit bij?

00:10:18 SMW: Waar past dat bij... Ja, dat is nooit mijn grootste zorg of interesse. Nee, totaal niet. Nee, nee, nee, nee, en dat is een probleem geworden.

00:10:32 RR: En zijn er nog andere dingen? Is er bijvoorbeeld iets waarvan je denkt dit wil ik echt dit jaar doen? Heeft het ook met reflectie te maken?

00:10:42 SMW: Nou, dat zijn voornamelijk dingen die ik tegenkom, triggers zeg maar. Dat doet altijd wel iets met me. Zoals die foto's van onze bruiloft of dat soort dingen, om daar doorheen te gaan, dat zijn wel momenten van stil staan, van over na gaan denken: wat heeft dat voor betekenis? waar past dat in mijn leven? Het zijn herinneringen voornamelijk, maar ik zie ze ook als werken. De belangrijkste dingen zijn die dia's denk ik, alle dia's die ik heb. Ik wil ze echt digitaliseren, want ik zie ze echt als een soort *foundation*. Een basis. Ook omdat heel veel van die dia's uit 93 – 94 komen. Dus het begin van mijn loopbaan als maker, of hoe je dat zegt...carrière vind ik ook goed eigenlijk, daar heb ik geen problemen

mee. Het klinkt bijna pervers: carrière als kunstenaar. Ja, dus die dia's zijn heel belangrijk. Ik denk, ik ben altijd iemand die eigenlijk het eindpunt in zicht wil hebben. En dit is heel ingewikkeld voor mij, wat wij gaan doen, of wat ik ga doen, en samen met jou deels. Omdat ik niet precies weet wat het gaat betekenen – en ik niet weet wat het eindresultaat zal zijn. Dat zou heel mooi zijn als mensen – gewoon even terzijde – meer geïnteresseerd raken omdat ik bij *If I Can't Dance [I Don't Want To Be A Part of Your Revolution]* ben. Want daar bereik je heel veel mensen want ze hebben een heel groot mailbestand. En mensen kijken er naar op, denk ik. Het is een instelling met een naam. Dus wie weet zijn mensen geïnteresseerd in onderdelen van mijn oeuvre, zoals schilderijen of afdrucken van dia's of gedigitaliseerde images en dat soort dingen. Ik hoop dat het ook professioneel gezien... Doorbraak is een groot woord en daar kun je niet op rekenen en dat kan niet geforceerd worden. Maar ik hoop dat het iets betekent op zo'n manier, dat ik misschien meer... Nou niet aanzien en ook niet aandacht, maar meer zorg... Ik wil 'zorg' zeggen.

00:13:39 RR: Ik denk dat je aandacht ook op verschillende manieren kan lezen. Als in *attention*: krijgt iemand wel genoeg aandacht. Maar aandachtig lezen bijvoorbeeld betekent dat je met zorg leest eigenlijk. Dus aandacht is in dit geval denk ik wel mooi omdat je in dit geval, in dit proces, ook zelf aandacht besteedt aan wat je hiervoor hebt gedaan. En door dat je dat gaat doen, of doet, maak je het ook toegankelijker voor anderen om ook die aandacht te kunnen hebben.

00:14:10 SMW: Yeah.

00:14:21 RR: Want op het moment dat je nu bij jou in het atelier binnenkomt kan je die aandacht niet hebben. [lacht]

00:14:25 SMW: En Adrian Piper zei dat. Ze zei als je curators wil uitnodigen of wie dan ook, mensen die geïnteresseerd zijn in je werk. Wanneer het dan niet georganiseerd is op een of andere manier dan is dat niet zo aantrekkelijk of aantrekkelijk voor mensen. Want ze zien echt een puinhoop en ze denken: wat moet ik hiermee? Ze willen enigszins een soort streamlining of een soort houvast hebben.

00:15:05 RR: Een houvast ja, zonder dat het volgens mij helemaal super clean hoeft te zijn. Want dat kan ook een ander effect hebben.

00:15:10 SMW: Yeah. En ik denk dat het nooit zo wordt bij mij, want ik ben van nature heel erg messy én clean in de manier waarop ik werk en leef. Ik leef heel hard, denk ik. Ook qua dingen zoals schoenen, ik merk dat mijn hakken heel snel kapot gaan en dat soort dingen. Op een of andere manier oefen ik heel veel kracht uit op objecten en dingen in mijn omgeving. Dus dat is iets waar ik rekening mee moet houden, denk ik.

00:15:55 RR: En zijn er dingen waar je over twijfelt, of waarvan je denkt dat het mogelijk een trap kan zijn of waarvan je denkt: nou, daar moeten we eigenlijk wel opletten, dat het niet helemaal die kant op gaat.

00:16:07 SMW: Ja, ik denk dat het vooral niet weer moet worden wat het nu is. Het moet anders worden. Ik vind dit bijna fascinerend op één of andere manier dat ik dit allemaal bewaard heb. En schilderijen zijn één ding, maar die insteek hoezen, die grote plastic dingen vol met met allerlei... Ik wil je iets laten zien.

00:16:40 RR: Ja.

00:16:41 SMW: [Gerommel in papieren] Ja, kijk naar deze. Deze zijn van de Ateliers en de hele vloer lag vol. Er staat op alles iets...

[leest voor] "I'm as British as they come", "I'm a real snob", "I'm a bum lover", "I come from a very old family", "I can speak every language fluently, I love French windows", "dark skies and stars, I'm a music lover..." En dit zijn gewoon prijskaartjes eigenlijk. "I'm a writer." En ik heb een installatie gemaakt in de Ateliers met de hele vloer vol met allerlei labels. "My mouth, son of a motherfucking bitch asshole I tell you I really got something here to take notice of." Ja, dit moet vorm krijgen op een of andere manier. Maar hoe? "I'm a wanky guy, I'm highly educated." Dit is 96 dus ik was 22 toen.

00:18:09 RR: Ik bedoelde eigenlijk dat dit niet meer is wat je wilt, dat dingen zomaar ergens in een insteekhoes liggen en daardoor ook totaal niet toegankelijk zijn?

00:18:18 SMW: Ja, precies.

[lacht en leest voor] Dit zijn de prijzen van werken. "I'm a real snob" weer. Ja, er moet gewoon meer structuur in komen op één of andere manier. "I'm well taken care of." Maria Pask zei iets interessants, want ik was aan het vertellen dat de werken die ik tegenkom, zoals deze werken, ik ze nu had kunnen maken. Dit zijn niet dingen waarvan ik denk... Dat is lastig, want ik heb heel veel dingen die ik tegenkom... Ik ben heel erg consistent vanaf mijn 20ste, of zo, of nog jonger. Maar echt zeker vanaf mijn 20ste. Dingen zijn niet echt veranderd. Maria zei je bent wel gegroeid als persoon, maar als kunstenaar had ik toen al de basis voor alle gedachten en structuur die ik in mijn werk wilde hebben. Over persoonlijke dingen, het onderscheid tussen openbaar en privé, gender, etniciteit, seksualiteit, nationaliteit en taal. Het was er allemaal. Sommige kunstenaars denken in termen van 'dat was mijn studententijd dus dat is niet meer belangrijk' maar – en dat is die Acceptance Art weer – ik zie deze dingen als hartstikke belangrijk. Dit moet iets betekenen. Ik zou het nooit weg kunnen gooien. Want ik vind het [leest voor] "five thousand pounds, one billion dollars..."

00:20:27 RR: Dus je zegt ook niet 'dat waren die jaren' en dat was die 'fase'?

00:20:29 SMW: Nee.

00:20:32 RR: Zoals iemand als Adrian Piper misschien wel zou zeggen bijvoorbeeld.

00:20:35 SMW: Ja, misschien, misschien iets meer.

00:20:38 RR: Zoals meer abstract werk, of werk wat meer over identiteit ging.

00:20:49 SMW: Ja, maar zij is altijd... Adrian is altijd heel doordacht. De manier waarop zij werkt is heel grondig en doordacht. Ik ben behoorlijk, hoe noem je dat... productief, eigenlijk. Ik maak dingen heel snel, die tekeningen met paarden, daar kan ik op een a4tje in minder dan drie minuten een werk op maken. Wat doe je dan? Zijn het allemaal onbelangrijke dingen? Moet je ze allemaal weggooien? Ik vind ze allemaal belangrijk op één of andere manier. Dus dat dat is

echt een uitdaging om structuur aan te brengen. Ik ken weinig kunstenaars, persoonlijk tenminste, die zo productief zijn. Op zo'n manier dat je heel veel maakt. Het volume zeg maar van dingen die je maakt. Dus dat blijft wel lastig, zelfs met schilderijen. Ik denk dat die twee die op de grond liggen en de meeste van mijn schilderijen - ik werk in één keer door voor misschien een uur. Maar dat is al heel lang voor mij en meestal werk ik niet meer dan één dag aan één werk. Als ik klaar ben met werken, dan is het een soort sessie geweest, een periode van tijd. En dan zie ik het als een een momentopname, terwijl het een uur duurt of langer. Maar meestal ga ik niet verder met iets, soms wel als iets heel erg groot is of als ik heel erg ontevreden ben. Ik kwam zelfs deze tegen [rolt papier uit] en dit is in principe mislukt, maar ik vind het zo esthetisch dat ik het niet wil zien als mislukt. Eigenlijk heeft het wel wat. Ik zou dit zo laten zien.

00:23:08 RR: Maar je hebt hem wel zelf daarna doorgekruist?

00:23:09 SMW: Ja, ja ja. Want ik dacht dat het helemaal fout ging met dit werk, maar eigenlijk vind ik het best wel... ik zou het zomaar ophangen ergens. Het is helemaal niet mislukt. Dat is ook een probleem die ik heb - en dat is een gave en een probleem tegelijkertijd - ik kan bijna nooit iets maken waarvan ik denk: dit is echt mislukt. Zelfs als ik er opzet 'dit is mislukt' of als ik denk dat het mislukt is, dan denk ik de volgende dag: dat is best wel interessant eigenlijk die mislukking. Dus het zijn weer die waarden, de waarde die je aan dingen hecht van dit is beter dan dit. Het werkt niet zo voor mij. Ik vind bepaalde dingen wel beter dan andere. Dit bijvoorbeeld [laat iets zien] vind ik niet zo super sterk, maar wat er op staat vind ik hilarisch: being an artist was probably not a very good idea'. Er zijn altijd onderdelen die ik wel goed vind.

00:24:28 RR: Ja, ja.

00:24:29 SMW: Dus dat maakt het heel lastig.

00:24:32 RR: En je denkt dan niet ik ga deze soort van opnieuw maken?

00:24:35 SMW: Nee.

00:24:36 RR: En de delen die ik interessant vind ga ik uitvergroten...

00:24:40 SMW: Nee, nee, nee, dat zou veel te... Meestal werk ik in een trance, het is niet helemaal een trance maar het voelt wel als een focus. Je ziet het zelfs in mijn ogen. Als ik selfies maak terwijl ik aan het schilderen ben: dat is een andere soort blik, een ander gevoel en manier van kijken. Het is gewoon anders. En ik wil nooit dingen uitvergroten want ik vind het moment heel belangrijk. De energie die door je heen gaat en op welke surface dan ook... Daar gaat het om wat mij betreft.

00:25:43 RR: Anders zou het misschien strategisch worden?

00:25:47 SMW: Ja, er zijn twee dingen die ik nooit wil zijn. Arrogant: ik ben doodsbang dat ik arrogant word op één of andere manier. Ik ben zo bang om arrogant worden, dat ik meestal veel te onzeker ben, vind ik. En ook, wat was de tweede? Strategisch: oh nee, nee, nee. Ik ben wel strategisch op mijn manier maar dan op een hele transparante manier. Ik vind strategisch slecht als het niet in het openbaar is, als als iemand achterdochtig... Nee, niet achterdochtig, maar als als iemand dat niet toegeeft of zo? Dat vind ik heel problematisch.

00:26:53 RR: Wil je eigenlijk wel eens dingen weggooien en heb je ook wel eens dingen weggegooid?

00:26:57 SMW: Oh, dat wilde ik zeggen. Dat was ik even vergeten. Als ik iets weggooi of vernietig, dan moet ik het opnieuw maken.

00:27:07 RR: Oh...

00:27:07 SMW: Ja, het komt altijd terug. En dat is heel lastig. In principe wil ik nooit iets weggooien, want ik weet dat ik het dan opnieuw moet gaan maken.

00:27:20 RR: Stel je gooit iets weg, is het dan dat je weet 'nou dan moet ik het morgen opnieuw gaan maken' of is het dat het dan in je hoofd blijft hangen?

00:27:31 SMW: Ja, het blijft in mijn hoofd hangen.

00:27:33 RR: En maak je het dan exact na of is het meer van er is één tekening weg dus nu moet er een nieuwe zijn, maar wat voor tekening maakt niet zoveel uit?

00:27:40 SMW: Een nieuwe. Zoals een tekening met een paard of zo, als er op staat 'I hate life' en ik vernietig dat werk dan moet ik opnieuw 'I hate life' schilderen. Met een paard waarschijnlijk. En dan bestaat het als het ware dan hoef ik niet opnieuw te maken. Want ik zie het bijna – niet dat ik denk ik boodschappen te krijgen van een onbekend wezen of iets spiritueels of paranormals of zo – maar het is een beetje zoals dromen. Want als je een image of een tekst binnenkrijgt op één of andere manier, dan vind ik het heel belangrijk om dat niet te editen. Ik wil het gewoon opschrijven, of schilderen, of wat dan ook. Het heeft met gedachten te maken, met structuur in je hersens, in je brein. Het zijn allemaal belangrijke impulsen die je – ik wil ze bijna vangen. Op één of andere manier wil ik sense maken van de wereld of zoiets en – en het is voor mij een houvast. Kunst zie ik echt als een tool, echt als een tool om te leven. Het is bijna spiritueel voor mij. Als ik niet dit soort kader zou hebben, dat mijn leven mijn werk is, zeg maar, dan zou ik heel erg verdwalen. Ik zou geen richting hebben of zo, en ook geen houvast. Dus ja, het is wel belangrijk. Maar ja, structuur, daar ben ik bang voor: dat het echt een hele klus wordt om structuur in iets te brengen. En ik ben ook bang dat ik te snel zal werken, en dat ik te snel zal zeggen dit gaat hier naar toe en dat gaat daar naar toe. En dat we over drie maanden klaar zijn en dat ik voor schut sta omdat ik zei dat het een jaar zou duren.

00:30:15 RR: Daar zou ik me echt geen zorgen over maken.

00:30:21 SMW: Nee, nee er is genoeg, denk ik. Het is gewoon moeilijk voor mij om dingen te doen waar het eindpunt niet echt duidelijk in zicht is, als je het zo zegt. Dus het wordt een hele uitdaging voor mij om geduldig te zijn en ook met zorg dingen te behandelen.

00:30:43 RR: Ja.

00:30:49 SMW: Het is echt een uitdaging, denk ik.

00:30:54 RR: Maar je hebt dus wel ooit dingen weggegooid.

00:31:11 SMW: Bijna niet. De eerste tekening met een paard die ik ooit – was in 96, en dat waren twee paarden op bruin papier, met een zwarte Edding stift en twee bloemen. Heel simpel en best wel groot eigenlijk en dat gaf ik aan Maria Pask en zij is het kwijt. Ik gaf heel veel dingen weg en dat vind ik heel – en toen duurde het tot na mijn veertigste, tot ik weer begon met paarden schilderen. Ik wist al dat het belangrijk was in 96, maar het duurde 20 jaar voordat ik de moed had om te zeggen: dit is ook mijn werk. Dus soms duren dingen heel lang. Een kunstenaar die ik heel erg lief heb is Linda Montano. En Linda Montano zei ooit dat zij haarzelf 20 jaar geeft om te begrijpen wat ze gedaan heeft in haar werk. En daar leerde ik wel heel veel van, want dat probeer ik ook. Ik probeer niet snel te denken: wat betekent dit? En zeker niet na tien jaar of zo, tien jaar is te kort. Ik denk dat 20 jaar een mooie hoeveelheid van tijd is. Dus dat je echt afstand hebt, dat je kan kijken van wat betekent dat. Ik ben wel benieuwd hoe de tekeningen met paarden eruit zullen zien over 20 jaar. Want ze zijn redelijk nieuw eigenlijk, van de afgelopen paar jaar.

00:33:00 RR: Maar nu had je de paarden tekening van 96 toch wel weer willen zien?

00:33:04 SMW: Ja, ja, en ik gaf Maria ook een werk: een spieraam van hout, als je het zo zegt, en het was zwart geschilderd en er was een lap stof. Ver voordat ik dacht: ik moet... Ik ben heel stom in de manier waarop ik werk, heel langzaam en het is allemaal heel erg lomp en raar en het duurt heel lang voordat ik energie heb of ideeën over wat ik moet doen met iets. Dus ik werkte met stof. Toen al, in 96. Maar ik dacht nooit: ik kan het gewoon op de muur doen, zonder spieraam en er teksten op schilderen. Ik heb wel zes schilderijen met olieverf gemaakt en Jan Dibbets heeft er zelfs één gekocht. Aangekocht voor zijn collectie. Ik heb een slide van dat werk, zag ik. Het is één vlak, kleur, het is best wel groot en het heet 'Doctors Painting' want ik was net van weer een arts naar de Ateliers gegaan. Ik weet niet wat voor arts, maar misschien mijn huisarts of iets. Maar alles wat erop staat is... Ik liep mijn atelier binnen, ik zag dat schilderij met alleen maar... Ik deed iets met strepen, om het te wissen zeg maar. Het was heel dik, maar het was één monochrome, een

muddy monochrome. Ik liep mijn atelier binnen en ik dacht "I just got here", dat was heel vroeg, 95 of zo. Dus ik pakte rode verf en ik schilderde op de bovenkant "I just got here" en toen dacht ik: dat is klaar. Dat is alles wat ik doe: *I just got here, Doctors Painting, done*. Ik heb zes van die grote schilderijen gemaakt, het duurde ook heel lang voordat ik gewoon met tekst op stof.. Het is heel gek hoe dat werkt. Ik ben gewoon heel langzaam. Mijn hersens werken op één of andere manier.. Sommige dingen gaan heel snel, maar sommige dingen gaan heel erg langzaam.

00:35:40 RR: Het gaat geleidelijk zeg maar?

00:35:45 SMW: Geleidelijk ja.

00:35:46 RR: Je oefent of repeteert eigenlijk die sessies en waarschijnlijk zonder dat je het zelf doorhebt is er al iets aan het verschuiven tot er iets klikt en je denkt: ik kan er ook direct op schilderen. Het komt uit iets wat je eigenlijk al aan het ontwikkelen bent maar misschien nog in het onderbewustzijn schuilt.

00:35:49 SMW: Ja.

00:36:10 SMW: In mijn onderbewustzijn ja. Precies het is allemaal een proces. Daar heeft het zeker mee te maken. Daarom zie ik het allemaal als één ding, dat is ook dat Acceptance Art weer. Het is een oeuvre – dat woord vind ik niet altijd heel erg toepasselijk op één of andere manier – maar alles heeft met elkaar te maken. Het is een soort spinnenweb ofzo.

00:36:35 RR: Maar dat is meer in het Engels toch, dat je kan zeggen 'a body of work'.

00:36:38 SMW: A body of work ja.

00:36:39 RR: In het Nederlands zeg je dat niet echt: een lichaam van werk.

00:36:40 SMW: Ja body of work klinkt beter, vooral omdat ik mezelf body kunstenaar noem... *Body artist*. Dus dan is het zeker veel beter.

00:36:56 RR: Ik heb naar die regels van Adrian gekeken. Die zijn

eigenlijk heel praktisch hé? Per jaar, per medium en daarin kan je dan weer categorieën maken. Maar eigenlijk niks daarvan heeft per sé met inhoud te maken. Het kijkt eigenlijk echt naar welk jaar je dat gemaakt hebt en of je dat als kunst beschouwt of meer als dat wat er omheen hangt, de context zeg maar. Zou je op die manier een begin willen maken? Kan je daar iets over zeggen, aan welke eigenschappen jouw archief moet voldoen?

00:36:57 SMW: Ja.

00:37:37 RR: En of dat alleen op tijd kan of misschien ook thematisch. Dat kunnen misschien ook andere begrippen zijn die jij belangrijk vindt en die ook in de vorm van het archief moeten zitten.

00:37:52 SMW: Ja, dat is een hele goeie vraag. Ik denk dat omdat het zo geworden is; de dingen zijn een beetje bij elkaar qua jaren of qua tijd of qua periodes zeg maar. En dan denk ik dat het uiteindelijk zo wordt... Ah, het is overweldigend. Het is echt... In het Engels heb je een uitdrukking "I painted myself into a corner". Ken je dat?

00:38:30 RR: Ik snap hem wel maar ik ken hem niet.

00:38:31 SMW: "I painted myself in a corner"... En dat heb ik echt letterlijk gedaan. Ik heb mezelf in een hoek geschilderd en nu kan het niet anders dan dat ik ik het moet ondergaan. Dit moet ik doen. Maar in principe, behalve een een tijdperk of eerder een periode van tijd is het op dit moment niet zo duidelijk hoe dat zou werken. Maar ik heb het idee dat het op de grond moet, zoals Adrian voorstelt. Op één of andere manier, daar of hier en dat we stapels gaan maken van dit hoort hierbij. En dan langzamerhand wil ik proberen om een soort sense te maken van hoe dingen bij elkaar horen of zo. Maar het is voor mij nog steeds – om eerlijk te zijn – het is voor mij nog steeds onduidelijk. Het is bijna iets waarvan ik denk: dit is onhaalbaar. Maar ik vind het proces...als er een manier is om te beginnen en verder te gaan, dat is al heel wat. Dat is weer dat proces. Het hoeft niet zo duidelijk zijn nu, denk ik.

00:40:08 RR: Nee.

00:40:09 SMW: Maar, maar dat wil ik eigenlijk wel. [lacht]

00:40:12 RR: Dus misschien is het wel fijn om te zeggen dat we wel met de regels van Adrian gaan beginnen.

00:40:15 SMW: Ja...

00:40:17 RR: Gewoon meer omdat het een regel is. Dus stapels en op de grond...

00:40:19 SMW: Frédérique gaat ze uitprinten. We gaan ze hier ophangen. Heel groot, ik zei A0. Ik wil ze in A0 uitgeprint hebben en daar ophangen. Als er publieke evenementen zijn van If I Can't Dance en het archief, dan vind ik het heel mooi om dat op te hangen. Dat mensen een idee hebben van...dit heeft met een structuur te maken op één of andere manier. Maar stapels zijn zeker goed en - en dat hoeft niet zo precies te zijn - dat kan gewoon een begin zoals dit zijn. Dit is een stapel bijvoorbeeld van gelijke dingen. [leest voor van papier en lacht] "I have deep feelings".

00:41:25 RR: Ik denk dat dat een heel goed begin is, omdat je er pas iets over kan vinden als je ook naar iets kan kijken.

00:41:31 SMW: Ja.

00:41:34 RR: Maar de vraag is meer of jij misschien al iets heel anders in je hoofd hebt en denkt dat zijn Adrian's regels maar misschien ben ik het er niet mee eens. Maar misschien vind je het ook gewoon een hele fijne leidraad om mee te starten.

00:41:51 SMW: Ik denk het wel. Ik kom er steeds op terug, haar lijst van voorstellen van hoe het zou moeten of kunnen. En ik denk dat stapels bijvoorbeeld...dat is al heel wat. En ik moet die dia's misschien zelf doen. Die dia's moet ik zelf op een of andere manier ordenen om te kunnen digitaliseren. Een deel van de dia's in ieder geval want ik heb ze nodig voor de 26ste. Zelfs als het hier niet lukt bij de Rijks dan laat ik het ergens anders doen. Ik zag 55 cent per dia, dat is misschien wel de moeite waard.

00:42:52 RR: Misschien kunnen we zo wel even langs.

00:42:56 SMW: Je kent het wel?

00:42:56 RR: Niet heel goed maar ze zeiden dat het bij het Media Schip is.

00:43:00 SMW: Ja.

00:43:01 RR: Ik ben zelf ook altijd een beetje de weg kwijt, maar ik denk dat ik wel ongeveer de weg weet.

00:43:04 SMW: Ja.

00:43:05 RR: Het is boven. Misschien is er wel gewoon iemand en kunnen we het vragen.

00:43:08 SMW: Oké en een dia meenemen of zo. Zo van kijk wat ik heb!

00:43:13 RR: Ik ga stoppen met opnemen, ik heb mijn vragen gesteld.

00:43:15 SMW: Oké.

